

i Henshold til den hidtil bestaaende Grundlov fordømmelig. Det skal jeg nu ikke komme nærmere ind paa. Gaa vi til den foreliggende Sag, er det ogsaa en af Ministerens Udtalelser, at han ved Toldloven særlig har Arbejdernes Vel for Øie. Det er Noget, vi ikke saa sjældent faae at høre, og som er blevet modsagt ogsaa i Dag med god Grund, og som jeg tror atter og atter skal modsiges saa længe, indtil man undser sig ved at komme frem med det paanh. Naar der overhovedet kommer Paastande frem af den Natur, at man gennem Toldbeskyttelse vil fremme Arbejdernes Vel, da skal det altid vise sig, at man ved en grundig Undersøgelse af Sagen kommer til et helt modsat Resultat. Den høitærede Minister var bange for, at vi ved at tage Toldbeskyttelsen bort fra visse Industri- og Fabrikvirksomheder, Haandværk o. s. v. skulde gjøre en hel Del Arbejdskraft arbejdsløse og bringe Ulykke og Elendighed over dem. Det kan jo være, at det i Dieblikket vilde bringe adskillige Ulemper, men jeg er ligesaa overbevist om, at den høitærede Minister som enhver anden tænkende Mand vil indse, at den Toldbeskyttelse, man saaledes skaffer til Veie, kun i meget ringe Grad komme selve Arbejderne til Gode. Tænker man sig en hvilken som helst Gjenstand forhøiet med 10 Ore pr. Pd., eller et andet aldeles vilkaarligt Tal, tror den meget ærede Minister saa, at det kommer Arbejderne til Gode, tror han ikke, at det er kun en meget ringe Del deraf, om overhovedet Noget, der kommer Arbejderne til Gode? Nei, det er selve Fabrikherren, Kapitalisten, der høster den store Fordel, og kan Fabrikherren faae Arbejdere paa billigere Vilkaar, f. Ex. ved at indføre fremmede Arbejdere, kan man være sikker paa, at han benytter Leiligheden dertil. Det er en af disse Udtalelser, der i sig selv indeholde saa overmaade Lidt, for ikke at sige slet Intet. I Virkeligheden forholder Sagen sig saaledes, hvis man tænker sig, at Arbejderne virkelig kunde opnaa nogle enkelte Ore mere i Dagløn, hvem betaler dem saa? Det er hele det øvrige Land, der betaler Arbejderen dette Tillæg i hans Løn, som jeg mener, han ikke faar, men tænke vi os, at han faar det, er det det øvrige Land, der betaler dette Tillæg, og dersom vi tænke os Beskyttelsen taget bort, og hele denne Fabrikvirksomhed gaaet til Grunde, vilde Følgen blive, at Landets Indbyggere vilde faae deres Varer saa meget billigere og spare ikke blot det lille Tillæg, Arbejderen fik til sin Løn, men Alt det, der gik i Fabrikantens eller Kapitalistens Lomme, og derved faae saa meget større Skatteevne, at de rigelig kunde forsyrgede vedkommende Arbejdere, ind-

til de kom ind i et andet Erhverv. Denne Omhu for Arbejderens Vel fra den høitærede Ministers Side faat sin rette Belysning, naar den sammenholdes med, hvad han ibrigt udtalte, thi samtidig med, at han mener at gavne Arbejderne gennem Toldbeskyttelse, vil han have Prisen forhøiet paa Mel, og selvfølgelig dermed paa nogle af de allernødvendigste Næringsmidler for Arbejderne. Han vil have indført Told paa Korn, han vil ikke have Nedsættelse paa Tommer, men skulde der ske nogen Forandring, skulde det være i modsat Retning, i Retning af Forhøielse. Der arbejdes i vor Tid paa mange Maader paa at skaffe Arbejderne billigere Boliger; den høitærede Minister vil nu sørge for at gavne Arbejderne paa dette Omraade ved at gjøre Boligerne dyrere for dem, det er en ret eienommeligt Maade, hvorpaa han søger igjennem Toldloven at skaffe Arbejderne gunstige Livsvilkaar. Men Alt dette er jo til dels berørt af ærede foregaaende Talere, og jeg skal derfor ikke opholde mig længere derved. Naar der har været adskillig Tale om Indførelse af Værditold, og det ikke blot er kommet frem i stærke Ord fra den høitærede Ministers Side, men ogsaa fra adskillige Talere her i Salen, kan jeg dog ikke lade være at føie et Par Ord hertil. Man erkjender fra alle Sider, at Værditold i og for sig er den retfærdigste Maade at opkræve Tolden paa, naar vi overhovedet skulle have Told, men naar vi kommer til Gjenemførelsen af det, vi anse for det Retfærdigste, saa stander det, saa ser man saa store Vanskeligheder ved at lade Retfærdigheden ske Fyldest, at man mener, at det er bedre at lade Retfærdigheden fare og holde sig til Uretfærdigheden, hvori man hidtil har levet. Jeg kommer uvilkaarlig til at tænke paa, at det er ganske den samme Tale, der har lydt, hver Gang vi her i Salen have haft Spørgsmaal om en Skat paa Formue og Indtægt. Man anser Skatten for den idealt retfærdigste, men skulde vi til at gennemføre den, saa ser det, at der var Noget, der var saa store Skjælmer og Sarrn, at de nok skulde dølgge deres Formue og lade slippe udenfor, saa at de ikke kom til at svare Skat, saaledes som de virkelig burde, og derfor maatte man lade Retfærdigheden fare. Tankegangen er i Virkeligheden ganske den samme, og det er det Mærkværdige, at de, man tilftror en saadan Lytt til at bedrage, er særlig de store, meget Besiddende i Samfundet. Med Smaafolk veed man nogenlunde at komme til Rette, men de store Formuer frygter man for skal gjemme sig, og det samme er Tilfældet, naar Spørgsmaalet bliver